

Mukaan yhteistoimintaan!

Envolve -projekti edistää luontoyrittäjien ja ammatillisen koulutuksen yhteistyötä. Yhteistyön avulla yritykset pystyvät kehittämään omaa toimintaansa mm. tuotekehittelyyn liittyen. Lisäksi yhteistyön avulla pyritään takaamaan, että opiskelijoiden eli tulevan työvoiman, osaaminen vastaa alan yrittäjien tarpeita.

Tässä uutiskirjeessä esitellään hyviä esimerkkejä yrittäjien ja ammatillisen koulutuksen yhteistyöstä eri puolilla Eurooppaa sekä kerrotaan kansallisin esimerkein Envolve-hankkeen toiminnasta. Osaa esitellyistä yhteistyömalleista myös pilotoidaan jatkossa Envolve-hankkeen toimesta.

Pienillä asioilla ON vaikutusta – perinteisen koulutuksen rooli muutoksessa Suomessa

Koulutusorganisaatioiden rooli maaseudulla on muuttumassa pelkästä koulutuksen tarjoajasta maaseudun kehittäjän suuntaan. On yhä tärkeämpää huomioida pienyrittäjien tarpeet suunniteltaessa ja toteutettaessa ammatillisia koulutussuunnitelmia sekä yksilötasolla, että toimialan kannalta. Muutos ei ole välttämättä helppo, sillä se edellyttää myös asenteiden ja perinteisten käytäntöjen muuttumista.

Miksi ammatillisen koulutuksen pitäisi vaivautua muuttumaan?

- Käynnissä olevan rakennemuutoksen vuoksi maaseutualueiden on elintärkeää pystyä vastaamaan työmarkkinoiden vaatimuksiin. Nuoret muuttavat yhä kasvavassa määrin pois maaseudulta, etenkin jollei siellä ole tarjolla riittävästi kiinnostavaa koulutustarjontaa ja työmahdollisuuksia. Vastavuoroisesti, jos yritykset eivät saa alueelta tarpeeksi ammattitaitoista työvoimaa, ne siirtävät toimintansa muualle, aiheuttaen alueelle negatiivisen kehityskierteen. Tällöin ei kauaa ole ammatillisella koulutuksellaan tarvetta alueella!
- Samanaikaisesti ikäpyramidi on jo kääntynyt nurinpäin ja eläkeläisten määrä kasvaa.

- Myös ammatillisen koulutuksen on sopeuttava muuttuvaan ympäristöönsä (esimerkiksi muuttuvat osaamistarpeet ja uudet menetelmät).

Miten muuttua?

- Muuttamalla ammattikunnan asenteita joustavan yhteistyön suuntaan
- Käyttämällä uusia työkaluja ja menetelmiä yhteistyön ja osaamisen kehittämiseen.
- Kehittämällä ja tarjoamalla entistä helpommin paketoitavia ja koulutusosioita, jotka vastaavat entistä paremmin työelämän osaamis-tarpeisiin

Esimerkinä YSAO:n lähestymistapa yritys-yhteistyöhön

Ylä-Savon Ammattiopisto on usean vuoden ajan kehittänyt yhteistyökäytäntöjä alueen keskeisten yritysten kanssa. Viime vuosina yhteistyö on keskittynyt yhä vahvemmin myös pienempiin ns. mikroyrityksiin (1-10 työntekijää).

Envolve – hankkeen myötä yhteistyö on vahvistunut etenkin luonto- ja matkailualan yrittäjien kanssa. Hankkeen pilotointi-yhteistyössä mukana olevien yritysten, Seikkailukeskuksen ja Nomad Experiences Ltd:n, kanssa yhteistyö on sisältänyt mm. työssäoppimisen ja tutkintojen arviointia, ammatillisen osaamisen kehittämistä (lyhytkoulutusten ja tutkintojen arviointikriteerien osalta), sekä rekrytointiyhteistyötä. (Katso lisää www.rekrychallenge.info. Yhteistyön lomassa osaamisvaatimukset ovat tarkentuneet puolin ja toisin. Pilotointi-yhteistyössä ovat mukana myös Halavatuun Papat / Ekvapoint Oy ja SeikkailuKuopio Oy.

The entrepreneurs in joint study trip in Kuusamo.

Onko yhteistyö tie menestyksen Isossa-Britanniassa?

Paikalliset luontoyrittäjät eivät toimi enää yksin! Envolwe-hankkeen toimesta on muodostettu uusia yhteistyöverkostoja luontoalalle. Useat paikalliset yritykset ovatkin huomanneet, että jakamalla kokemuksiaan ja yhdistämällä osaamistaan on mahdollista saavuttaa todellisia hyötyjä, "win-win" yhteistyösuhteita, yritystoimintaan.

Norton Radstock College on koonnut yhteen yrittäjäverkoston rakentaakseen vahvempia linkkejä yrittäjien ja koulutuksen välille sekä luomaan mahdollisuuksia innostuneille nuorille opiskelijoille hankkia kokemuksia yritysmaailmasta.

Osana yhteistyöprosessin käynnistämistä luotiin alueesta kartta, josta on konkreettisesti nähtävissä, kuinka alan yrittäjät ja oppilaitokset ovat maantieteellisesti sijoittuneet ja mitä mahdollisuuksia tämä tarjoaa yhteistyölle.

Kartan avulla oli helppo konkretisoida yhteistyömahdollisuuksia erilaisten luontoalan toimijoiden välillä.

Esimerkiksi yksi yrittäjä, Wellow Trekking, on lähtenyt kehittämään suoraan opiskelijoille tarjottavia elämystuotteita, kuten ratsastusta ja jousiamuntaa ymmärrettyään lähellä olevan valtavan asiakaspotentiaalin. Laurel Farm -yritys on puolestaan saanut asiakkaita toimimalla mm. puutarhanhoidon ja metsänhoidon koulutuspaikkana, samoin kuin Envolwe-partneriaatin yhtenä koontumispaikkana.

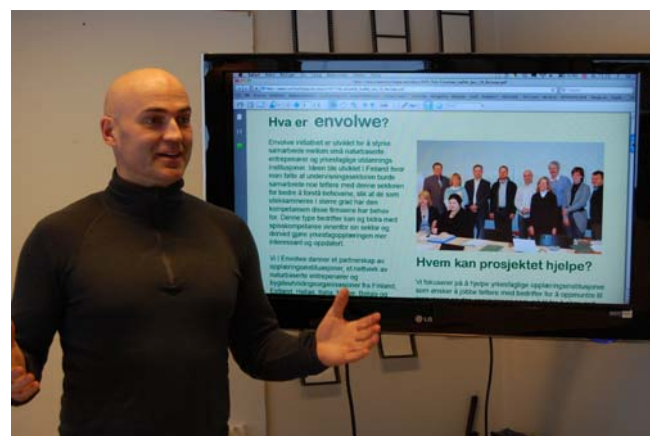
Mahdollisuuksia merenelävien hyödyntämisessä?

Rogalandin alueellinen opiskelijoiden yritysfoorumi Norjassa kokoontui Sjøhusetin osaamiskeskukseen helmikuussa 2010. Pääteemana oli, kuinka perustaa uusia yrityksiä maaseudulle, kuinka päästä alkuun ja hyödyntää tarjolla olevia tukimahdollisuuksia. Rogaland School and Business Development Foundation oli kutsuttu tilaisuuteen kertomaan Envolwe-hankkeen tarjoamista mahdollisuuksista ja toiminnasta.

Potentiaalisten tulevien yrittäjien puolelta nousi esille useita kysymyksiä siitä, miten yrittäjien olisi mahdollista hyödyntää ammatillisten oppilaitosten osaamista, teknisiä apuvälineitä ja laboratorioita, erityisesti yrityksen aloittamisvaiheessa.

Hyvänä esimerkkinä onnistuneesta yhteistyöstä esiteltiin merisiilejä kasvattava yritys. Yritys on perustettu ammatillisen oppilaitoksen alueelle Norjan vuonoalueelle, konkreettista yhteistyötä luontoalan yrittäjän ja ammatillisen oppilaitoksen välillä siis!

Tapaamisessa läsnä olevat opiskelijat olivat kohtain sekä vuonoalueilta että lähialueiden kaupungeista. Illan keskusteluiden jälkeen muutama merenantimiin (simpukat) pohjautuvaa yritysideaa vietiinkin eteenpäin.

Thomas Nilsen esittelemässä hanketta Rogalandin alueellisessa opiskelijoiden yritysfoorumissa helmikuussa 2010.

Uudenlaista yhteistyötä perinteisten puu- ja kivirakennusten entisöimisessä Virossa

Suuremõisa Ametikool, Hiiumaan saarella sijaitseva ammattikoulu, on yhdessä Viron luonnontieteiden yliopiston (Eesti Maaülikool) kanssa lähtenyt kehittämään yhteistyötä pienyritysten kanssa perinteisten rakennusten entisöimisen tiimoilta.

Perinteiset rakennukset, kartanot ja kirkot, ovat tunnusmerkkejä Viron maaseudun kulttuurille ja yhteisöille. Vuosikymmenten laiminlyönnin seurauksena, monet rakennuksista ovat rapistuneet ollen enää vain muisto aikaisemmasta loistostaan. Kansallisesti nämä rakennukset muodostavat tärkeän kulttuurisen voimavaran, mutta paikallisesti niillä on myös taloudellinen merkityksensä tarjoten alueelle useita työmahdollisuuksia mm. matkailun ja käsityöteollisuuden ja paikallisen elintarviketuotannon piirissä.

Maanlaajuisesti Virossa on pula ammattitaitoisista työntekijöistä korjaamaan näitä merkittäviä rakennuksia. Maassa onkin tarve ammattitaitoisten entisöijien koulutukselle. Kyse ei ole pelkästään työmenetelmien opettelusta vaan historiallisten rakennusten kunnioittamisesta. *"entisöinti ei ole pelkästään taitoa, vaan myös taidetta"* sanoo Heiki Mürk Hiiumaan Ametikool:ista

Muodostetut uudet yhteistyökäytännöt tuovat käytännön ja teoreettisen osaamisen saman pöydän ääreen. Tiedosta ja taidoista hyötyvät sekä rakennusten entisöinnin parissa työskentelevät että pienyrittäjät, joille tämä Virossa uusi elinkeino-

mahdollisuus voi avata yritystilaisuuden. Yhteistyössä luodaan mahdollisuuksia työssäoppimiseen, joissa mestarientisöijät voivat välittää osaamistaan ja tietoaan "kisälliopiskelijoille". Opintojaksojen sisällöt ja materiaalit perustuvat sekä viimeisimpään tietoon ja toimintatapoihin sekä tosielämän kohteiden entisöintiin.

Yhteistyön onnistumisen ja ammatillisen opetuksen tason takaamiseksi Eesti Maaülikool tarjoaa osana yhteistyökokonaisuutta koulutusta sekä ammattikoulun henkilöstölle sekä yrittäjille ammatillisen koulutuksen opetusmenetelmistä ja arvioinnista. Näin toimijoille luodaan edellytyksiä kehittää koulutusohjelmia edelleen, siten että ne vastaavat sekä käytännön että ammatillisten vaatimusten kriteereitä.

Luontoalan yrittäjä perusti ekologisesti kestävä leirintäalueen Sisiliassa

Erasmus for Young Entrepreneurs (EYE) -ohjelma on Euroopan komission rahoittama ja sen tavoitteena on tukea yritysideaansa miettivien tai yritystään käynnistävien nuorten yrittäjien vaihtoja muihin Euroopan maihin. Tavoitteena on ottaa oppia eri maiden yrittäjiltä ja kehittää kansainvälisiä yhteistyökuvioita. Vaihtojen hallinnoijana ja niitä tukevana organisaationa toimii tyypillisesti ammatillinen oppilaitos, joko lähettäjä- tai vastaanottajamaassa.

Lisätietoja EYE ohjelmasta saa ohjelman kotisivuilta (www.erasmus-entrepreneurs.eu) tai ottamalla yhteyttä Stefano Tiratiin CSCS:stä, joka on yksi ohjelman keskeisistä välittäjäorganisaatioista. (www.cscs.it)

Giuseppe Schermi on yksi Erasmus for Young Entrepreneurs (EYE) -ohjelman pioneereista. Osana vaihto-ohjelmaa hän vietti 2,5 kuukautta Kyproksella yhden maan kokoneimman maaseutumatkailuyrittäjän, Sofronis Potamitoksen vierana (www.cyprusvillages.com.cy).

Kuten alla olevista Guiseppen kommenteista näkyy, yhteistyö Sofroniksen kanssa auttoi molempia yrittäjiä kehittämään uusia ideoita, selkeyttämään toiminnan painopisteitä, kehittämään tulevaisuudensuunnitelmia ja luomaan pohjaa pitkäkestoiselle yhteistyölle.

“ Minulla on ollut mahdollisuus testata ja kehittää yritysideaani heti vaihdon ensimmäisestä päivästä lähtien. Erityisesti koska olen kokenut samoja matkustushaasteita kuin Sisilialla on. Johtuen verrattain kallista lentoyhteyksistä esimerkiksi Espanjaan verrattuna, noin 50 % markkinoista on matkanjärjestäjien hallinnassa, joilla on mahdollisuus vuokrata charter-lento. Matkanjärjestäjät vaativat tyypillisesti 25 % korvausta myynnistä, mikä on paljon pienelle maaseutumatkailuyritykselle, jonka voitto-marginaali ei ole kovin suuri. ”

Sofroniksen kautta Guiseppe on tutustunut mm. Euroopanlaajuiseen maaseutuporttaaliin, jonka avulla pienet matkailuyritykset voivat tarjota palveluitaan suoraan potentiaalisille kohderyhmille. *“Opettelen parhaillaan käyttämään dynaamisia verkkoalustoita ja karttapalveluita hyödyntääkseni niitä yritystoiminnassani”* Guiseppe toteaa.

Samalla Guiseppe on tutustunut erilaisiin rakennusteknisiin ratkaisuihin, joiden avulla majoituspaikkojen laatutasoa voidaan nostaa.

“Olen myös tuonut hiukkasen “italialaisuutta” Kyprokselle auttamalla arvioimaan italialaisia tavaran-toimittajien tarjouksia alueen kylpylöiden kehittämistä varten sekä kartoittamalla franchising mahdollisuuksia italialaisille pizzerioille sekä ennen kaikkea opettamalla tarjoilijoille, kuinka tehdä oikeaa italialaista cappuccinoa!” Guiseppe sanoo.

Palattuaan Kyprokselta Guiseppen tavoitteena on ollut toteuttaa vaihdon aikana kehittämiään uusia ajatuksia. Yhtenä näistä on ollut ekologisen leirintäalueen kehittäminen. Kehittämistyötä on tehty yhteistyössä mm. Envolwe-projektin kanssa, jonka pilotin avulla Guiseppella on ollut mahdolli-

suus saada apua ja osaamista ammatilliselta opilaitokselta.

Guiseppen blogi löytyy osoitteesta :
<http://mulinoprimopasso.wordpress.it>.

Envolwe-hankkeessa tapahtuu seuraavaksi:

Yhteistyömallien testaukset Norjassa, Virossa, Suomessa, Italiassa sekä Iso-Britanniassa jatkuvat tulevien kuukausien aikana. Kokemuksia tullaan arvioimaan analyttisesti ja niiden pohjalta tuotetaan eurooppalaisten hyvien käytäntöjen käsikirja. Käsikirjan tarkoitus on esittää erilaisia yhteistyömahdollisuuksia ammatillisen koulutuksen ja luontoalan yrittäjien välillä sekä toimia helpotajuisena oppaana yhteistyön aloittamisvaiheessa.

Hankkeen kotisivut löytyvät osoitteesta www.luontoyrittaja.net/envolve ja niitä kehitetään jatkuvasti. Hankkeen kaikki tulokset tullaan julkaisemaan mm. kotisivuilla. Kannattaa käydä katsomassa! Mm. hyvien käytäntöjen osa-raportti löytyy jo valmiina sivuilta!

Hankkeen tuloksia esiteltiin European Forum of Technical and Vocational Education and Training (EfVET) –verkoston (www.efvet.org) vuosittaisessa seminaarissa Lissabonissa, Portugalissa 13-16 lokakuuta 2010. Ensi vuoden seminaarissa on tarkoitus mm. julkistaa käsikirja. Hankkeen tuloksia esiteltiin myös Euracademy-verkoston vuosittaisessa kesäakatemiassa Kainuussa.

Miten pääsen mukaan?

Lisätietoja hankkeesta saat keneltä tahansa hankkepartnereista, jotka on lueteltu tämän uutiskirjeen lopussa. Lisätietoja toiminnasta löytyy myös hankkeen kotisivuilta

www.luontoyrittaja.net/envolve

Toivottavasti kuulemme Sinusta pian!

**ENVOLWE –VERKOSTO TOIVOTTA
YHTEISTYÖKUMPPANEILLEN**

OIKEIN RENTOUTTAVAA

JOULUNAIKAA

JA

ONNEA VUODELLE 2011!

Seuraava uutiskirje ilmestyy huhtikuussa 2011.

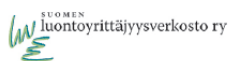

Yhteistyöverkosto

Suomi

Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti (Hankkeen koordinaattori)
Yhteyshenkilö: Anne Matilainen, sähköposti: anne.matilainen@helsinki.fi

Suomen luontoyrittäjyysverkosto ry
Yhteyshenkilö: Juha Rutanen, sähköposti: juha.rutanen@helsinki.fi

Ylä-Savon ammattiopisto
Yhteyshenkilö: Kaj Jaaskelainen, sähköposti: kaj.jaaskelainen@ysao.fi

Euroopanlaajuiset verkostot

European Forum for Technical and Vocational Education and Training EfVET
Yhteyshenkilö: Peter Hodgson, sähköposti: president@efvet.org

Euracademy Association
Yhteyshenkilö: Vassilis Tspidis, sähköposti: info-association@euracademy.org

Viro

Eesti Maaülikool Estonian University of Life Sciences
Yhteyshenkilöt: Roger Evans ja Lea Sudakova
sähköposti: rgevansassociates@googlemail.com, lea.sudakova@emu.ee

Italia

Centro Studi Cultura Sviluppo (CSCS) Research Centre for Cultural Development
Yhteyshenkilö: Stefano Tirati, sähköposti: stefano.tirati@gmail.com

Norja

Rogaland School and Business Development Foundation
Yhteyshenkilö: Thomas Nilsen sähköposti: thomas@nilsen.com

Iso-Britannia

Norton Radstock College
Yhteyshenkilö: Rosaleen Courtney
sähköposti: rosaleen.courtney@nortcoll.ac.uk

Tämä projekti on rahoitettu Euroopan Komission tuella. Tämä julkaisu tukee ainoastaan tekijöiden näkemyksiä eikä edusta Komission virallista kantaa.

